Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

15. svibnja 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Sporazum o pridruživanju EEZ – Turska – Dodatni protokol – Članak 59. – Odluka br. 3/80 – Socijalna sigurnost radnika migranata – Odstupanje od pravila o boravištu – Članak 6. – Invalidsko davanje – Ukidanje – Uredba (EZ) br. 883/2004 – Posebna nedoprinosna novčana davanja – Uvjet boravišta – Direktiva 2003/109/EZ – Status osobe s dugotrajnim boravištem”

U predmetu C-677/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Centrale Raad van Beroep (Središnje žalbeno vijeće, Nizozemska), odlukom od 1. prosinca 2017., koju je Sud zaprimio 4. prosinca 2017., u postupku

M. Çoban

protiv

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta (izvjestiteljica), potpredsjednica, u svojstvu predsjednika prvog vijeća, J.–C. Bonichot, E. Regan, C. G. Fernlund i S. Rodin, suci,

nezavisna odvjetnica: E. Sharpston,

tajnik: R. Schiano, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 3. listopada 2018.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za M. Çobana, R. Akkaya i Z. M. Alaca, *advocaten*,

– za Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, J. Hut, u svojstvu agenta,

– za nizozemsku vladu, M. K. Bulterman i H. S. Gijzen, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, D. Martin i M. van Beek, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 28. veljače 2019.,

* Jezik postupka: nizozemski

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. stavka 1. prvog podstavka Odluke Vijeća za pridruživanje br. 3/80 od 19. rujna 1980. o primjeni sustava socijalnog osiguranja država članica Europskih zajednica na turske radnike i članove njihovih obitelji (SL 1983., C 110, str. 60.), u vezi s člankom 59. Dodatnog protokola koji je potpisan u Bruxellesu 23. studenoga 1970. te sklopljen, odobren i potvrđen u ime Zajednice Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2760/72 od 19. prosinca 1972. (SL 1972., L 293, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 54., str. 3.; u daljnjem tekstu: Dodatni protokol). Vijeće za pridruživanje osnovano je Sporazumom o pridruživanju između Europske ekonomske zajednice i Turske, koji su u Ankari 12. rujna 1963. potpisale Republika Turska, s jedne strane, i države članice EEZ-a i Zajednica, s druge strane, te je sklopljen, odobren i potvrđen u ime Zajednice Odlukom Vijeća 64/732/EEZ od 23. prosinca 1963. (SL 1964., 217, str. 3685.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 115., str. 3.; u daljnjem tekstu: Sporazum o pridruživanju).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između M. Çobana i Raada van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Upravno vijeće Zavoda za upravljanje osiguranjima zaposlenih osoba, Nizozemska, u daljnjem tekstu: Uwv) povodom Uwv-ova odbijanja njegova zahtjeva kojim traži dodatno davanje na temelju nizozemskog zakonodavstva.

Pravni okvir

Pravo Unije

Sporazum o pridruživanju

3 U skladu s njegovim člankom 2. stavkom 1., Sporazum o pridruživanju ima za cilj promicati kontinuirano i uravnoteženo jačanje trgovinskih i gospodarskih odnosa između stranaka potpisnica, uzimajući potpuno u obzir nužnost osiguravanja ubrzanog razvoja turskog gospodarstva i podizanja razine zaposlenosti i životnih uvjeta turskog naroda.

Dodatni protokol

4 Dodatni protokol sadržava glavu II. pod naslovom „Kretanje osoba i usluga”, čije se poglavlje I. odnosi na „[r]adni[ke]”.

5 Člankom 39. Dodatnog protokola, koji se nalazi u poglavlju I. navedene glave II., predviđa se:

„1. Prije isteka prve godine od stupanja na snagu ovog protokola Vijeće za pridruživanje donosi odredbe u području socijalne sigurnosti u korist radnika turskog državljanstva koji se sele unutar Zajednice i njihovih obitelji koje borave unutar Zajednice.

[…]

4. Mora biti omogućen prijenos starosnih mirovina, naknada u slučaju smrti i invalidskih mirovina u Tursku stečenih na temelju odredbi donesenih primjenom stavka 2.

[…]”

6 Članak 59. Dodatnog protokola iz njegove glave IV., naslovljene „Opće i završne odredbe”, glasi:

„U područjima obuhvaćenima ovim protokolom Turska ne može imati povoljniji tretman od onog koji države članice dodjeljuju jedna drugoj na temelju Ugovora o osnivanju Zajednice.”

7 Člankom 62. Dodatnog protokola propisuje se:

„Ovaj protokol i njegovi prilozi čine sastavni dio [Sporazuma o pridruživanju].”

Odluka br. 3/80

8 Člankom 2. Odluke 3/80, naslovljenim „Obuhvaćene osobe”, utvrđuje se:

„Ova odluka primjenjuje se:

– na radnike na koje se primjenjivalo ili se primjenjuje zakonodavstvo jedne ili više država članica, koji su turski državljani,

– na članove obitelji tih radnika, koji borave na državnom području jedne države članice,

– na nadživjele osobe tih radnika.”

9 Člankom 4. navedene odluke, naslovljenim „Materijalno područje primjene”, predviđa se:

„1. Ova se Odluka primjenjuje na sva zakonodavstva koja se odnose na sljedeće grane socijalne sigurnosti:

[…]

(b) invalidska davanja, uključujući ona namijenjena održavanju ili poboljšanju sposobnosti zarađivanja;

[…]

2. Ova se odluka odnosi na sve opće i posebne sustave socijalne sigurnosti, doprinosne ili nedoprinosne, i na sustave koji se odnose na obveze poslodavca ili vlasnika broda u vezi s davanjima navedenima u stavku 1.

[…]”

10 U stavku 1. prvom podstavku članka 6. Odluke 3/80, naslovljenog „Odstupanje od pravila o boravištu […]”, određuje se:

„Ako nije drukčije određeno ovom odlukom, novčana invalidska davanja, davanja za slučaj starosti ili za nadživjele osobe, kao i mirovine za ozljede na radu ili za profesionalne bolesti, stečene na temelju zakonodavstva jedne ili više država članica, ne podliježu smanjenju, izmjeni, obustavi, ukidanju ili zapljeni zbog činjenice da korisnik boravi u Turskoj ili na području države članice različite od one u kojoj se nalazi ustanova nadležna za plaćanje.”

Uredba br. 883/2004

11 U članku 7. Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2004., L 166, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 160.), kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 988/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. (SL 2009., L 284, str. 43.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 6., str. 328.; u daljnjem tekstu: Uredba br. 883/2004), određuje se:

„Ako ovom Uredbom nije drugačije predviđeno, novčana davanja koja se isplaćuju na temelju zakonodavstva jedne ili više država članica ili na temelju ove Uredbe ne podliježu nikakvom smanjenju, izmjeni, obustavi, ukidanju ili pljenidbi po računu zbog činjenice da korisnik ili članovi njegove obitelji borave u državi članici različitoj od one u kojoj se nalazi ustanova nadležna za pružanje davanja."

12 U članku 70. Uredbe br. 883/2004 predviđa se:

„1. Ovaj se članak primjenjuje na posebna nedoprinosna novčana davanja koja su stečena na temelju zakonodavstva koje zbog svog osobnog opsega, ciljeva i/ili uvjeta za stjecanje prava ima značajke kako zakonodavstva o socijalnoj sigurnosti navedenog u članku 3. stavku 1., tako i socijalne pomoći.

2. U smislu ovog poglavlja, ‚posebna nedoprinosna novčana davanja' znači ona koja:

[…]

(c) navedena su u Prilogu X.

3. Članak 7. i druga poglavlja ove glave ne primjenjuju se na davanja navedena u stavku 2. ovog članka.

4. Davanja na koja se odnosi stavak 2. stječu se isključivo u državi članici u kojoj osobe na koje se odnose borave, u skladu s njezinim zakonodavstvom. Takva davanja pruža i snosi ustanova mjesta boravišta."

13 Prilogom X. navedenoj uredbi, naslovljenim „Posebna nedoprinosna novčana davanja", predviđaju se, u odnosu na Nizozemsku, sljedeća davanja:

„[…]

(b) Zakon o dodatnim davanjima od 6. studenoga 1986. (TW)."

Direktiva 2003/109

14 Uvodnim izjavama 2., 4., 6. i 12. Direktive Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravištem (SL 2004., L 16, str. 44.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 6., str. 41.) utvrđuje se:

„(2) Na posebnom sastanku u Tampereu 15. i 16. listopada 1999. Europsko vijeće zaključilo je da bi se pravni status državljana trećih zemalja trebao uskladiti sa statusom državljana država članica te da bi osobi koja je zakonito boravila u državi članici tijekom određenog razdoblja koje treba odrediti i koja ima [dozvolu dugotrajnog boravka] trebalo u toj državi članici omogućiti skup ujednačenih prava koja su što je moguće sličnija onima koje imaju građani Europske unije.

[…]

(4) Integracija državljana trećih zemalja koji [dugotrajno borave] u državama članicama ključni je element promicanja ekonomske i socijalne kohezije, temeljnog cilja Zajednice koji je naveden u Ugovoru.

[…]

(6) Glavni kriterij za stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem trebalo bi biti trajanje boravišta na državnom području države članice. Boravište bi trebalo biti i zakonito i neprekinuto kako bi se dokazalo da se osoba trajno nastanila u toj zemlji. Trebalo bi utvrditi odredbe za stupanj fleksibilnosti kako bi se u obzir mogle uzeti okolnosti u kojima bi osoba trebala privremeno napustiti državno područje.

[…]

(12) Radi uspostave stvarnog instrumenta za integraciju osoba koje imaju dugotrajno boravište u društvo u kojem žive, osobe koje imaju dugotrajno boravište trebale bi uživati jednaki tretman kao i državljani države članice u širokom opsegu ekonomskih i socijalnih pitanja, pod odgovarajućim uvjetima definiranim u ovoj Direktivi."

15 Člankom 1. navedene direktive propisuje se:

„Ova Direktiva utvrđuje:

(a) uvjete pod kojima država članica odobrava i ukida status osobe s dugotrajnim boravištem i njemu pripadajuća prava državljanima trećih zemalja koji zakonito borave na njezinu državnom području; i

(b) uvjete [boravka] za državljane trećih zemalja, koji imaju status osobe s dugotrajnim [boravkom], u državama članicama koje nisu odobrile taj [dugotrajni boravak]."

16 Člankom 8. Direktive 2003/109 propisuje se:

„1. Status osobe s dugotrajnim boravištem stalan je podložno članku 9.

2. Države članice osobama s dugotrajnim boravištem izdaju [dozvolu boravka] [EU-a] za dugotrajno boravište. Dozvola vrijedi najmanje pet godina; ona se, na zahtjev prema potrebi, automatski obnavlja po isteku.

[…]"

Nizozemsko pravo

17 Članak 4.a Toeslagenweta (Zakon o dodatnim davanjima) od 6. studenoga 1986. (Stb. 1986., br. 567), u verziji primjenjivoj na činjenice u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: TW), određivao je:

„1. Osoba iz članka 2. nema pravo na dodatno davanje za vrijeme dok ne boravi u Nizozemskoj.

2. Osoba iz članka 2. koja nema pravo na dodatno davanje u skladu sa stavkom 1., to pravo uživa od dana od kojeg boravi u Nizozemskoj ako ispunjava uvjete iz stavka 1., 2. ili 3. članka 2."

18 Člankom 8. stavkom 1. Remigratieweta (Zakon o remigraciji) od 22. travnja 1999. (Stb. 1999., br. 232) predviđa se:

„Osobe koje su na temelju ovog zakona napustile Nizozemsku mogu se najkasnije godinu dana nakon što su se nastanile u zemlji odredišta vratiti u Nizozemsku.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

19 M. Çoban turski je državljanin koji je tijekom određenog razdoblja obavljao djelatnost kao zaposlena osoba u Nizozemskoj.

20 M. Çoban je 11. rujna 2006. prestao raditi zbog bolesti.

21 Od 18. prosinca 2006. ima dozvolu boravka EU-a za dugotrajno boravište, koja mu je izdana u skladu s odredbama Direktive 2003/109.

22 Uwv je M. Çobanu, od 8. rujna 2008., na temelju Weta werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Zakon o radu i dohotku prema sposobnosti za rad) od 10. studenoga 2005. (Stb. 2005., br. 572) dodijelio novčano davanje, izračunano na temelju smanjene sposobnosti za rad za 45 – 55 %. Usto, Uwv je jednako tako M. Çobanu dodijelio novčano davanje u obliku povećanja kako bi mu se osigurao minimalni dohodak, na temelju TW-a.

23 M. Çoban je 10. veljače 2014. obavijestio Uwv o svojoj namjeri da se 1. travnja 2014. vrati u Tursku. Odlukom od 12. veljače 2014. Uwv je ukinuo dodatno davanje koje je prethodno dodijelio M. Çobanu, s učinkom od 1. travnja 2014.

24 U okviru odlaska u Tursku M. Çoban je, na temelju svojeg zahtjeva, dobio od nizozemskih vlasti remigracijska davanja. M. Çoban se 18. ožujka 2014. vratio u Tursku. Iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da je tog dana još uvijek imao dozvolu boravka EU-a za dugotrajno boravište.

25 M. Çoban je 9. srpnja 2014. iz Turske Uwv-u podnio novi zahtjev za dodatno davanje. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, tim se novim zahtjevom želi ostvariti povrat dodatnog davanja koje je 12. veljače 2014. Uwv ukinuo.

26 Uwv je odlukom od 1. kolovoza 2014. odbio taj zahtjev.

27 M. Çoban podnio je žalbu Uwv-u protiv te posljednje odluke, koji je, odlukom od 20. listopada 2014., potvrdio odbijanje zahtjeva za dodatno davanje na temelju članka 4.a TW-a, prema kojem samo osobe koje borave u Nizozemskoj imaju pravo na takvo davanje.

28 Tužitelj u glavnom postupku podnio je tužbu protiv odluke Uwv-a od 20. listopada 2014. rechtbanku Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska).

29 Taj sud je presudom od 18. lipnja 2015. odbio navedenu tužbu zato što se, među ostalim, M. Çoban nije nalazio u usporedivoj situaciji s onom dotičnih turskih državljana u predmetu u kojem je donesena presuda od 26. svibnja 2011., Akdas i dr. (C-485/07, EU:C:2011:346).

30 M. Çoban podnio je žalbu protiv potonje presude Centraleu Raad van Beroep (Središnje žalbeno vijeće, Nizozemska).

31 Sud koji je uputio zahtjev ističe da je M. Çoban u jednom trenutku konačno napustio uređeno tržište rada u Nizozemskoj nakon početka svoje nesposobnosti za rad, tako da je izgubio svoje pravo boravka u toj državi članici na temelju Sporazuma o pridruživanju. U mjeri u kojoj ga ta okolnost stavlja u usporedivu situaciju s onom dotičnih turskih državljana u predmetu u kojem je donesena presuda od 26. svibnja 2011., Akdas i dr. (C-485/07, EU:C:2011:346), M. Çoban se načelno može pozivati na pravo na izvoz dodatnog davanja o kojem je riječ u glavnom postupku na temelju članka 6. stavka 1. prvog podstavka Odluke br. 3/80.

32 No, sud koji je uputio zahtjev naglašava da je, za razliku od dotičnih turskih državljana u navedenom predmetu, M. Çoban svojevoljno napustio Nizozemsku. Naime, tužitelj u glavnom postupku imao je u toj državi članici, na dan svojeg povratka u Tursku, status osobe s dugotrajnim boravištem, u smislu Direktive 2003/109. Osim toga, mogao se, u roku od godinu dana nakon svojeg odlaska, na temelju Zakona o remigraciji vratiti u navedenu državu članicu.

33 Zato situacija M. Çobana ima sličnosti s onom dotičnih turskih državljana u predmetu u kojem je donesena presuda od 14. siječnja 2015., Demirci i dr. (C-171/13, EU:C:2015:8).

34 Stoga se sud koji je uputio zahtjev pita, s obzirom na sudsku praksu koja proizlazi iz presuda od 26. svibnja 2011., Akdas i dr. (C-485/07, EU:C:2011:346) te 14. siječnja 2015., Demirci i dr. (C-171/13, EU:C:2015:8), može li se, u svrhu primjene članka 59. Dodatnog protokola, situacija M. Çobana valjano usporediti sa situacijom građana Unije koji ne mogu izvesti davanje kao što je ono o kojemu je riječ u glavnom postupku.

35 U tim okolnostima, Centrale Raad van Beroep (Središnje žalbeno vijeće) odlučio je prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja:

„[(1)] Treba li članak 6. stavak 1. [prvi podstavak] [Odluke br. 3/80], u vezi s člankom 59. Dodatnog protokola, tumačiti na način da mu se protivi propis države članice kao što je članak 4.a [TW-a], na temelju kojeg se ukida dodijeljeno dodatno davanje u slučaju kad se korisnik preseli u Tursku, uključujući u slučaju kad je svojevoljno napustio državno područje države članice?

[(2)] Je li u tom pogledu bitna okolnost da zainteresirana osoba u vrijeme svojeg odlaska više nema pravo boravka na temelju [Sporazuma o pridruživanju], ali ima [dozvolu boravka EU-a za osobu s dugotrajnim boravištem na temelju Direktive 2003/109]?

[(3)] Je li u tom pogledu bitna okolnost da zainteresirana osoba na temelju nacionalnog propisa ima mogućnost vratiti se u roku od godinu dana nakon svojeg odlaska i tako ponovno steći pravo na dodatno davanje te da takva mogućnost postoji sve dok ima [dozvolu boravka EU-a za osobu s dugotrajnim boravištem na temelju navedene direktive]?”

O prethodnim pitanjima

36 Svojim pitanjima, koja treba zajedno ispitati, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 6. stavak 1. prvi podstavak Odluke br. 3/80, u vezi s člankom 59. Dodatnog protokola, tumačiti na način da mu se protivi nacionalna odredba kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku, kojom se ukida pravo na dodatno davanje turskom državljaninu koji se vrati u svoju državu podrijetla i koji ima, na dan svojeg odlaska iz države članice domaćina, status osobe s dugotrajnim boravištem u smislu Direktive 2003/109.

37 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da se Odlukom br. 3/80 žele uskladiti sustavi socijalne sigurnosti država članica tako da se omogući turskim radnicima koji su zaposleni ili su bili zaposleni u Uniji, kao i članovima njihovih obitelji i njihovim nadživjelim osobama, da ostvare pravo na davanja u tradicionalnim granama socijalne sigurnosti (presuda od 10. rujna 1996., Taflan-Met i dr., C-277/94, EU:C:1996:315, t. 26.).

38 U skladu s člankom 2. Odluke br. 3/80, ona se, među ostalim, primjenjuje na turske radnike na koje se primjenjuje ili se primjenjivalo zakonodavstvo jedne ili više država članica.

39 Kad je riječ o materijalnom području primjene Odluke br. 3/80, iz članka 4. stavaka 1. i 2. te odluke proizlazi da se ona primjenjuje na sva zakonodavstva koja se odnose na grane socijalne sigurnosti koje se, među ostalim, odnose na invalidska davanja, uključujući ona namijenjena održavanju ili poboljšanju sposobnosti zarađivanja te na sve opće i posebne sustave socijalne sigurnosti, doprinosne i nedoprinosne.

40 U ovom slučaju nije sporno da M. Çoban ima pravo na invalidsku mirovinu predviđenu nizozemskim zakonodavstvom u području socijalne sigurnosti i da se dodatnim davanjem o kojem je riječ u glavnom postupku ta mirovina nastoji povećati kako bi mu se osigurao minimalni dohodak. Posljedično, to se davanje treba izjednačiti s invalidskim davanjem u smislu članka 4. stavka 1. točke (b) Odluke br. 3/80.

41 Stoga je Odluka br. 3/80 primjenjiva na situaciju poput one u glavnom postupku.

42 Člankom 6. stavkom 1. prvim podstavkom Odluke br. 3/80, kojim se provodi članak 39. stavak 4. Dodatnog protokola, zajamčeno je pravo turskih radnika zadržati, u Turskoj ili na području države članice različite od one u kojoj se nalazi ustanova nadležna za plaćanje, pravo na novčana invalidska davanja, davanja za slučaj starosti ili za nadživjele osobe, mirovine za ozljede na radu ili profesionalne bolesti, ostvarene na temelju zakonodavstva jedne ili više država članica.

43 Odlukom br. 3/80 ne predviđa se nikakva iznimka ni ograničenje od odstupanja od pravila o boravištu utvrđenog u njezinu članku 6. stavku 1. prvom podstavku (presuda od 26. svibnja 2011., Akdas i dr., C-485/07, EU:C:2011:346, t. 80.).

44 U ovom je slučaju Uwv svojom odlukom od 12. veljače 2014. ukinuo dodatno davanje o kojem je riječ u glavnom postupku s učinkom od 1. travnja 2014. jer ga je M. Çoban obavijestio o svojoj namjeri povratka u Tursku tog potonjeg datuma. M. Çoban je stoga 9. srpnja 2014. iz Turske podnio novi zahtjev za dodatno davanje kojim se, prema informacijama koje je pružio sud koji je uputio zahtjev, želi ponovno uspostaviti ono koje je Uwv ukinuo.

45 Budući da se tim potonjim zahtjevom koji je tužitelj u glavnom postupku podnio, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, želi ponovno uspostaviti pravo na dodatno davanje stečeno na temelju TW-a, valja smatrati, kao što je to nezavisna odvjetnica u biti istaknula u točkama 60. i 62. svojeg mišljenja, da se M. Çoban u glavnom postupku poziva na pravo na invalidsko davanje stečeno na temelju zakonodavstva jedne države članice, u skladu s člankom 6. stavkom 1. prvim podstavkom Odluke br. 3/80.

46 U tim je okolnostima situacija M. Çobana obuhvaćena područjem primjene navedene odredbe.

47 Unatoč tomu, treba utvrditi da dodatno davanje o kojem je riječ u glavnom postupku predstavlja, na temelju toga što je TW dodan u Prilog X. Uredbi br. 883/2004, „posebno nedoprinosno novčano davanje” u smislu članka 70. stavka 2. te uredbe.

48 U skladu s člankom 70. stavkom 3. Uredbe br. 883/2004, načelo odstupanja od pravila o boravištu predviđeno u članku 7. te uredbe nije primjenjivo na takva davanja. Na temelju članka 70. stavka 4. iste uredbe, ta se davanja stječu isključivo u državi članici u kojoj osobe na koje se odnose borave, u skladu s njezinim zakonodavstvom.

49 Iz toga proizlazi da građani Unije koji su obuhvaćeni područjem primjene Uredbe br. 883/2004 ne mogu ostvariti pravo na posebno nedoprinosno novčano davanje poput dodatnog davanja o kojem je riječ u glavnom postupku, osim ako borave u državi članici u kojoj su ga stekli.

50 Tako se na građane Unije i nadalje primjenjuje uvjet boravišta na državnom području Kraljevine Nizozemske koji se nalaže člankom 4.a TW-a da bi ostvarili pravo na dodatno davanje na temelju tog zakonodavstva.

51 Upravo valja podsjetiti da se člankom 59. Dodatnog protokola predviđa da, u područjima obuhvaćenima tim protokolom, Turska ne može imati povoljniji tretman od onog koji države članice dodjeljuju jedna drugoj na temelju Ugovora o osnivanju Zajednice.

52 Dodatnim protokolom se, među ostalim, obuhvaća, u skladu s njegovom glavom II., kretanje osoba i usluga i, posebno, odredbe u području socijalne sigurnosti u korist radnika turskog državljanstva koji se sele unutar Unije, koje se nalaze u Odluci br. 3/80.

53 Dakle valja ispitati, u pogledu članka 59. navedenog protokola, bi li okolnost da turski državljanin poput M. Çobana može zadržati, na temelju članka 6. stavka 1. prvog podstavka Odluke br. 3/80, pravo na dodatno davanje kao što je ono u glavnom postupku, nakon što je prenio svoje boravište u Tursku, dok se na građane Unije i nadalje primjenjuje uvjet boravišta koji se nalaže člankom 4.a TW-a da bi ostvarili takvo pravo, mogla dovesti do toga da se prema turskom državljaninu postupa povoljnije nego prema građanima Unije koji se nalaze u usporedivoj situaciji.

54 U tom je pogledu Sud u točki 95. presude od 26. svibnja 2011., Akdas i dr. (C-485/07, EU:C:2011:346) presudio da se situacija bivših turskih radnika koji su se vratili u Tursku nakon gubitka svojeg prava boravka u državi članici domaćinu zbog invalidnosti koja je tamo nastala ne može valjano usporediti sa situacijom građana Unije u svrhu primjene članka 59. Dodatnog protokola, s obzirom na to da oni, na temelju svojeg prava da se slobodno kreću i borave na državnom području država članica, tako zadržavajući svoje pravo boravka u državi članici u kojoj stječu predmetno davanje, s jedne strane, mogu odabrati napustiti državno područje te države i time izgubiti pravo na to davanje i, s druge strane, imaju pravo u svakom trenutku vratiti se u dotičnu državu članicu.

55 U ovom slučaju, situacija M. Çobana ne može se izjednačiti s onom dotičnih turskih državljana u predmetu u kojem je donesena navedena presuda s obzirom na to da, na dan svojeg odlaska iz Nizozemske u Tursku, M. Çoban nije izgubio svoje pravo boravka u toj državi članici.

56 Naime, iz spisa koji je Sudu podnesen proizlazi da je na taj dan M. Çoban imao status osobe s dugotrajnim boravištem u Nizozemskoj, u smislu Direktive 2003/109.

57 Međutim, valja podsjetiti da je, u skladu s člankom 8. Direktive 2003/109, status osobe s dugotrajnim boravištem stalan podložno odredbama članka 9. te direktive, koje se odnose na ukidanje ili gubitak tog statusa.

58 Osim toga, kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 4., 6. i 12. Direktive 2003/109, njezina je glavna svrha integracija državljana trećih zemalja koji dugotrajno borave u državama članicama. Jednako tako, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 2. te direktive, njezin je cilj, dodjelom statusa osobe s dugotrajnim boravištem državljanima trećih zemalja, uskladiti njihov pravni status sa statusom državljana država članica (presuda od 18. listopada 2012., Singh, C-502/10, EU:C:2012:636, t. 45.).

59 Tako je, na temelju takvog statusa, M. Çoban mogao, na dan svojeg odlaska iz Nizozemske u Tursku, udovoljiti uvjetu boravišta na državnom području te države članice koji nalaže TW da bi ostvario pravo na dodatno davanje o kojem je riječ u glavnom postupku, jednako kao i građanin Unije koji borave u Nizozemskoj.

60 Iz toga proizlazi da se, u svrhu primjene članka 59. Dodatnog protokola, situacija M. Çobana treba smatrati usporedivom s onom građanina Unije koji boravi u Nizozemskoj i koji je stekao pravo na dodatno davanje na temelju TW-a.

61 U tim okolnostima, situacija da turski državljanin poput M. Çobana može zadržati, na temelju članka 6. stavka 1. prvog podstavka Odluke br. 3/80, pravo na dodatno davanje kao što je ono u glavnom postupku, nakon što je prenio svoje boravište u Tursku, dok se na građane Unije i nadalje primjenjuje uvjet boravišta koji se nalaže člankom 4.a TW-a da bi ostvarili takvo pravo, mogla bi dovesti do toga da se prema turskom državljaninu postupa povoljnije nego prema građanima Unije koji se nalaze u usporedivoj situaciji, što bi bilo u suprotnosti sa zahtjevima iz članka 59. Dodatnog protokola.

62 S obzirom na prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti da članak 6. stavak 1. prvi podstavak Odluke br. 3/80, u vezi s člankom 59. Dodatnog protokola, treba tumačiti na način da mu se ne protivi nacionalna odredba kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja ukida pravo na dodatno davanje turskom državljaninu koji se vrati u svoju državu podrijetla i koji ima, na dan svojeg odlaska iz države članice domaćina, status osobe s dugotrajnim boravištem u smislu Direktive 2003/109.

Troškovi

63 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Članak 6. stavak 1. prvi podstavak Odluke Vijeća za pridruživanje br. 3/80 od 19. rujna 1980. o primjeni sustava socijalnog osiguranja država članica Europskih zajednica na turske radnike i članove njihovih obitelji, u vezi s člankom 59. Dodatnog protokola koji je potpisan u Bruxellesu 23. studenoga 1970. te sklopljen, odobren i potvrđen u ime Zajednice Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2760/72 od 19. prosinca 1972., treba tumačiti na način da mu se ne protivi nacionalna odredba kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja ukida pravo na dodatno davanje turskom državljaninu koji se vrati u svoju državu podrijetla i koji ima, na dan svojeg odlaska iz države članice domaćina, status osobe s dugotrajnim boravištem u smislu Direktive Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravištem.

Potpisi